

РЕЦЕНЗІЯ

на рукопис електронного довідкового видання

«Аналітичний вісник у сфері освіти й науки:

довідковий бюлетень», вип. 18, 2023

(авт. упор. – к. пед. н., с. д., зав. відділу Ростока М. Л.,

к. пед. н., доц., с. н. с. Коваленко І. Е., н. с. Годецька Т. І.,

к. пед. н., с. н. с. Гуралюк А. Г., к. н. із соц. ком., н.с. Пономаренко Л. О.,

к. псих. н., с. н. с. Мерзлякова О. Л.; за наук. ред. М. Л. Ростока;

бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко)

Поданий на рецензування випуск № 18 довідкового бюлетеня «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки» є електронним науковим періодичним виданням в системі інформаційно-аналітичного супроводу освіти та підготовлено з метою виконання планових завдань констатувального етапу прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025 рр.). Змістове спрямування випуску уможливорює для потенційних споживачів освітньої інформації мати актуальний її зріз в оперативному вимірі з питань розвитку освіти, педагогіки, психології. Довідковий бюлетень «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки» містить актуальні з огляду на потреби користувачів науково-інформаційної продукції аналітичні матеріали за рубриками «Наука і освіта: цифрові тренди», «Педагогіка: цифрові орієнтири», «Психологія цифрового простору: реалії воєнного періоду».

Актуалізації поданих у рубриці «Наука і освіта: цифрові тренди» матеріалів науково-освітнянського змісту сприяють розміщені аналітичні огляди. У роботі «Зарубіжний досвід відновлення освіти на постконфліктних територіях з урахуванням впливу глобальної цифрової трансформації суспільств (автор-упор. М. Л. Ростока) здійснено інформаційно-аналітичний супровід освіти і науки, шляхом представлення результатів аналізу зарубіжного досвіду відновлення, реформування та розвитку освіти на територіях, що опинилися в зоні воєнних конфліктів і зазнали втрат людського, економічного та інфраструктурного ресурсів. Безумовно, що досвід відновлення в інших країнах є важливим для розроблення стратегій та сценаріїв відновлення системи освіти і в Україні. Огляд побудовано з кількох частин, кожна з яких розкриває один з напрямів відновлення зруйнованого освітнього простору, розглянуто макроконтекст, пов'язаний з дослідженнями організованого насилля в умовах глобалізації, відкриття можливостей для прогнозування сценаріїв, в яких доведеться проводити процес відновлювання (швидке завершення або тривале продовження конфлікту, з різним рівнем інтенсивності). В огляді «Теоретико-методологічні засади цифрової трансформації освіти дорослих в умовах воєнного стану» (автор-упор. І. Е. Коваленко) здійснено аналітичне дослідження та наведено перелік наукових результатів, значущість яких сфокусовано у монографіях, статтях, матеріалах конференцій підвідомчих інституцій НАПН України. Акцент зроблено на вітчизняному і зарубіжному досвіді з цифровізації освіти дорослих в умовах війни. Акцентовано увагу на дослідженнях у контексті визначення ролі українських публічних бібліотек в освіті дорослих в умовах воєнного часу. Актуальні аспекти сьогодення розміщено у рубриці «Педагогіка: цифрові орієнтири» й представлено у формі аналітичних оглядів таких, як: «Цифрові освітні ідеї у науковому доробку дослідників педагогічної науки і практики» (автор-упор. Т. І. Годецька), де йдеться про цифрові освітні ідеї, технології та рекомендації українських і зарубіжних дослідників; «Штучний інтелект як інноваційна інформаційна технологія в педагогічних

дослідженнях» (автор-упор. А. Г. Гуралюк), де представлено реальні апробаційні результати української науки з питань цифрової трансформації різних галузей людської діяльності та наголошено на тому, що інтернет, телекомунікації, великі числа, штучний інтелект, блокчейн, криптовалюта, мобільність та доступність відповідних технологічних пристроїв потребують переосмислення і розробок відповідних методик і технологій навчання, зокрема представлено результати аналізу основних напрямів застосування штучного інтелекту в педагогічних дослідженнях. Як висновок відзначається, що штучний інтелект став невід'ємною частиною цифрової трансформації освіти, вагомим інструментом педагогічного процесу, разом з тим, й ряду викликів, які ще доведеться вирішувати в майбутньому. В огляді «Освітнянські бібліотеки в умовах цифрової трансформації суспільства» (автор-упор. Л. О. Пономаренко) йдеться про стан реалізації Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» (Кабінет Міністрів України, 2016), та наголошується на тому, що використання ІКТ забезпечило створення віртуального інформаційного простору бібліотечних установ, а електронні бібліотеки порівняно з традиційними мають низку переваг; представлено публікації, які висвітлюють загальні питання цифрової трансформації бібліотек, висвітлено український і зарубіжний досвід освітянських бібліотек щодо організації цифрових бібліотек та бібліотекарів до педагогічних досліджень зокрема і до дослідницьких процесів взагалі, відведено значну увагу ролі цифрових бібліотек у дистанційному педагогічному процесі. У рубриці «Психологія цифрового простору: реалії воєнного періоду», представлено аналітичний огляд «Резильєнтність або психологічна стійкість: концепт, вимірювання, розвиток» (автор-упор. О. Л. Мерзлякова) у контексті вирішення проблеми «Теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації психологічної науки і освіти», який присвячено результатам аналізу переважно англійськомовних джерел й стосується найвагомішого фактору стресостійкості – психологічній резильєнтності. На основі аналітичних розвідок автор розкриває концептуальні підходи, що пропонуються у дослідженнях резильєнтності та наголошує на певній динаміці розвитку цього напрямку у психологічній науці, виявлено факт, що серед дослідників спостерігається неоднозначність, хаотичність, мала узгодженість теоретичних обґрунтувань поняття та практичних рекомендацій щодо розвитку стійкості.

Таким чином, рецензовані матеріали рукопису електронного довідкового видання, а саме: узагальнені й систематизовані за вище згаданими рубриками понад 200 публікацій актуальні та забезпечують науково-практичне значення, оптимальний теоретичний та методичний рівень організації інформаційно-аналітичного супроводу освітньої діяльності для потенційних користувачів. Видання структуровано відповідно вимог до видань такого формату, естетично відповідає сучасним трендам, дотримано техніко-технологічні й психологічні норми подання інформаційно-аналітичних даних.

Отже, беручи до уваги усе викладене вище, рекомендуємо «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки: довідковий бюлетень» (вип. № 18, 2023) до друку і оприлюднення з подальшим упровадженням у систему освіти і науки України.

Рецензент:

професор кафедри новітньої історії України
історичного факультету Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор історичних наук, професор
«17» 10 2023 р.
м. Київ




